

Chatarina Blohmé
Verksamhetscontroller
040-675 36 43
Chatarina.Blohme@skane.se

TILLÄMPNINGSANVISNING

Datum 2017-06-01
Dnr 1603244

1 (6)

Tillämpningsanvisning till reglementet för God hushållning och intern kontroll

I reglemente för god hushållning och intern kontroll¹ beskrivs fördelning av ansvar och vad som ska göras. Dessa tillämpningsanvisningar syftar till att i vissa avseenden förtydliga reglementet. Den interna kontrollen ska bygga på en helhetssyn avseende Region Skånes verksamhet och mål. Detta innebär att god hushållning och intern kontroll ska omfatta mål, strategier, styrning, uppföljning samt skydd av tillgångar. Inom dessa områden ska det finnas inbyggda kontroll- och uppföljningssystem som säkrar en effektiv förvaltning och förebygger allvarliga fel eller förluster.

1 § Syfte - kommentarer

1.1 Kontrollmål

Nämnd/styrelse ansvarar för att ett system för intern kontroll upprättas inom respektive verksamhetsområde i enlighet med reglementet för god hushållning och intern kontroll.

Styrelser och nämnder ska vid utformning av kontrollrutiner göra en avvägning mellan kontrollkostnad och kontrollnytta d.v.s. med rimlig insats säkerställa att kontrollmålen uppnås. Vid bedömning av kontrollnytta, ska inte enbart ekonomiska faktorer vägas in, utan även vikten av att upprätthålla förtroendet för verksamheten hos olika intressenter.

Att **fastställda mål i verksamhetsplan och budget uppfylls** innebär att verksamheten bedrivs enligt de mål, verksamhetsplaner och riktlinjer som regionfullmäktige har fastställt och att uppföljning och kontroll görs gentemot dessa. Med uppföljning och kontroll av målen blir målen ett verktyg i styrningsprocesserna.

¹ Reglemente för God hushållning och intern kontroll (RF 2007-11-26—27 § 96)

Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m. innefattar att lagar såväl som Region Skånes interna regelverk samt ingångna avtal med olika parter följs.

Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet innebär bl.a. att ha kontroll över ekonomi, prestationer och kvalitet samt att säkerställa att fattade beslut verkställs och följs upp i förhållande till fastställda mål och verksamhetsplaner.

Rättvisande redovisning, tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten innebär att styrelser och nämnder samt de verksamhetsansvariga ska ha tillgång till rättvisande räkenskaper. Därutöver ingår en ändamålsenlig och tillförlitlig redovisning av verksamhetens prestationer och kvalitet samt övrig relevant information om verksamheten och dess resursutnyttjande.

För att skapa **skydd mot förluster eller förstörelse av tillgångar** är det viktigt att kontrollrutinerna är tillräckliga kring de processer och rutiner där likvida medel, värdepapper och andra tillgångar hanteras.

Eliminering eller upptäckt av allvarliga fel – med en väl fungerande intern kontroll kan förluster på grund av oavsiktliga eller avsiktliga fel förhindras. Ansvars- och befogenhetsfördelning ska vara väl strukturerad. Genom intern kontroll säkras att gällande bestämmelser efterlevs och medarbetarna skyddas genom att obefogade misstankar om oegentligheter undanröjs.

Underlag för kontinuerliga förbättringar – resultat av uppföljning och intern kontroll ska dokumenteras och rapporteras. Det är ett underlag för utvärdering och ständiga förbättringar av mål, riktlinjer, anvisningar, system och rutiner.

1.2 Policydokument och andra styrande dokument

Inom Region Skåne finns styrande dokument som beslutats av regionfullmäktige eller regionstyrelsen. De består av generella policydokument, mål, riktlinjer, regler mm. och styr verksamheterna på ett övergripande sätt. Därutöver kan verksamhetsansvariga nämnder fastställa styrande dokument inom respektive verksamhetsområde.

Samtliga förvaltningar och bolag har att ta hänsyn till kraven i policydokument och andra styrande dokument när verksamhetsplanerna utformas. Det finns också ett antal grundläggande värderingar som grund för förvaltningarnas arbete.

Processer som initieras utifrån Region Skånes styrande dokument ska när så är möjligt samordnas för att uppnå maximal effektivitet och undvika parallellt arbete. Processer som initieras utifrån Region Skånes styrande dokument ska när så är möjligt samordnas för att nå maximal effektivitet och undvika parallellt arbete. Genom att samordna processerna för ledning och styrning – verksamhetsstyrning, verksamhetsplanering, budgetprocess och intern kontroll – kan en effektivisering av hela styrprocessen uppnås. Aktiviteter som passar ihop förstärker varandra och arbetet med ständiga förbättringar underlättas. Resultatet av samordnade styrprocesser resulterar i en lärande organisation och hållbar utveckling som tar tillvara utvärderingar och uppföljningsrapporter.

2 § Kommentarer

Regionstyrelsen

Regionstyrelsen har enligt KL² 6:1 och 6:3 det övergripande ansvaret för att leda och samordna förvaltningen av Region Skånes angelägenheter samt att ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Denna uppsikt innebär rätt att göra påpekanden, lämna råd och anvisningar och, om det är nödvändigt, lämna förslag till regionfullmäktige om förändringar.

Regionstyrelsen har det övergripande ansvaret för att tillse att det finns en god intern kontroll samt att statusen på den interna kontrollen avrapporteras senast i samband med att årsredovisningen upprättande.

Flertalet åtgärder som ska kontrolleras utförs av naturliga skäl av medarbetare i förvaltningarna. Chefer i organisationen övervakar att medarbetarna i sitt agerande följer uppsatta mål och riktlinjer m.m. I detta arbete rapporterar cheferna vidare uppåt ”i linjen” så att informationen slutligen når regiondirektören. Regiondirektören rapporterar till regionstyrelsen som därmed är rätt slutlig adressat för merparten av den information som härrör från förvaltningarnas uppföljningsarbete.

Förvaltnings-/bolagscheferna

Respektive förvaltnings-/bolagschef eller motsvarande ansvarar för att utforma konkreta regler och anvisningar för att upprätthålla en god hushållning och intern kontroll. Dessa regler ska antas av respektive styrelse/nämnd. Förvaltnings-/bolagschef svarar för att minst två gånger om året skriftligt rapportera till styrelse/nämnd och ge en samlad bedömning av hur den interna kontrollen fungerar. Allvarligare brott mot den interna kontrollen ska omedelbart rapporteras till styrelse/nämnd.

² Kommunallag (1991:900)

Verksamhetsansvariga

Verksamhetsansvariga chefer på olika nivåer i organisationen är skyldiga att följa Region Skånes reglemente och tillämpningsanvisningar för god hushållning och intern kontroll samt att informera övriga medarbetare om reglementets och anvisningarnas innebörd. Vidare ska de verka för att medarbetare arbetar mot uppställda mål och att arbetsmetoder som används bidrar till en god intern kontroll.

Avsikten med den interna kontrollen är att eventuella tveksamheter eller direkta felaktigheter ska kunna undanröjas eller stoppas. Brister i den interna kontrollen ska omedelbart rapporteras till närmast överordnad eller till den styrelse/nämnd utsett som ansvarig. Fel eller brister som noteras ska omedelbart bli föremål för utredning och dokumenteras. Syftet med den omedelbara rapporteringen är att man inom förvaltningen omgående ska kunna vidta åtgärder för att komma tillrätta med de fel och brister som har uppmärksammats.

Medarbetare

Medarbetare är skyldiga att följa antagna regler och anvisningar i sin arbetsutövning. Brister i den interna kontrollen ska omedelbart rapporteras till närmast överordnad eller den som styrelse/nämnd utsett.

3 § Kommentarer

Nämnderna

Nämndernas ansvar för den interna kontrollen anges i KL³ 6:7. Det är alltid respektive nämnd som har det yttersta ansvaret för att utforma en god intern kontroll. I detta ansvar ligger att utifrån reglementet för god hushållning och intern kontroll utforma organisationen på ett sådant sätt att den interna kontrollen följs upp och att korrigeringsåtgärder vidtas. Det är viktigt att detta dokumenteras och att nämnden fattar nödvändiga beslut. Varje nämnd ska därför ha en fastställd rutin för hur planering och rapportering av internkontrollarbetet ska gå till. (*Regionstyrelsen utgör "nämnd" avseende den verksamhet man direkt har ansvar för.*)

4 § Kommentarer

Styrning och uppföljning av intern kontroll

Det finns olika sorters risker i verksamheten, både externa och interna risker, som behöver prövas. Omvärldsrisker som påverkar verksamheten kan vara beslut som fattas av regering, riksdag och andra externa aktörer liksom faktorer som befolkningsutveckling och arbetsmarknadsutveckling.

³ Kommunallag (1991:900)

Nya lagar eller föreskrifter kan leda till att strategierna för att nå de ekonomiska och verksamhetsmässiga målen måste omarbetas. Detta kan leda till att kostnaderna för att nå organisationens mål ökar och får konsekvenser för Region Skånes olika verksamheter. Verksamhetsrisker och kvalitetsfrågor kan definieras som risk att inte uppnå fastställda mål och att verksamheten inte bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.

Som grund för riskbedömningar ska indikatorer användas som kan ge tidiga varningssignaler och bekräfta att ledningen har kontroll över verksamhetens utveckling. Att identifiera och analysera risker ska vara en ständigt pågående process. Risker ska föregripas och det är därför väsentligt att riskbedömningen präglas av mångsidighet. Kontrollprocesserna ska prioritera områden där det finns hög sannolikhet att det uppstår fel och brister med stora konsekvenser för verksamheten. Riskbedömningen ska identifiera och bedöma de potentiella risker eller hot som finns till följd av påverkbara eller opåverkbara händelser som kan inverka på verksamhetens möjligheter att nå sina mål och som kan förhindra eller försvåra organisationens lednings- och styrningsarbete. Riskanalysen ska dokumenteras och är därefter ett underlag för den interna kontrollen. I och med att dokumentation av riskanalys systematiseras och sparas är den också ett beslutsunderlag som kan tas fram och användas vid nästkommande års målarbete.

5 § Kommentarer

Intern kontrollplan

Styrelser och nämnder ska varje år anta en särskild plan för att följa upp att det interna kontrollsystemet fungerar tillfredsställande inom styrelsens/nämndens verksamhet. Internkontrollplan för innevarande år ska antas i samband med verksamhetsplan och budget, dock senast under december månad året före verksamhetsåret. Den interna kontrollplanen ska minst innehålla:

- *Vilka kontrollområden som ska följas upp*
- *Genomförd riskbedömning*
- *Omfattningen på uppföljningen (frekvensen)*
- *Vem som ansvarar för att utföra uppföljningen*
- *Till vem uppföljningen ska rapporteras*
- *När rapportering ska ske*

Som grund för planering, prioritering och uppföljning av arbetet med den interna kontrollen ska förvaltnings-/bolagschef eller motsvarande tillse att en riskanalys genomförs och dokumenteras. En väl genomförd riskanalys ska tydliggöra vilka hot som föreligger till följd av påverkbara eller opåverkbara risker och som kan inverka på verksamhetens möjlighet att uppnå uppsatta mål och verksamhetsplan. Riskanalysen ska användas som underlag för att upprätta förslag till plan för intern kontroll. Ett antal

områden väljs ut (prioriteras) utifrån riskanalysen för att särskilt bearbetas under verksamhetsåret i syfte att verifiera att fastställda mål och verksamhetsplan uppnås samt att riktlinjer och fastlagda kontroller upprätthålls och genomförs.

6 § Kommentarer

Uppföljning av intern kontrollplan

Styrelse/nämnd ska försäkra sig om att den interna kontrollplanen genomförs och vid behov vidta åtgärder som säkerställer att den interna kontrollen är tillräcklig. Genomförd uppföljning ska rapporteras till styrelse/nämnd oavsett utfall. Vid upptäckta brister ska också förslag lämnas på åtgärder för att förbättra kontrollen. Allvarligare brott mot eller brister i den interna kontrollen ska omedelbart rapporteras till styrelse/nämnd.

7 § Kommentarer

Nämndens rapportskyldighet

Regionstyrelsen, eller den styrelsen utser, fastställer när rapport senast ska avlämnas. Rapporten ska innehålla omfattning av utförd uppföljning, utfallet och eventuellt vidtagna åtgärder. Rapporten ska också vid behov innehålla förslag på åtgärder för förbättring av regiongemensamma rutiner. Allvarligare brott mot eller brister i den interna kontrollen ska omedelbart rapporteras till regionstyrelsen.

8 § Kommentarer

Regionstyrelsens skyldigheter

Regionstyrelsen har det yttersta ansvaret för att utforma och utvärdera Region Skånes samlade system för intern kontroll och föreslå förbättringar vid behov. Regionstyrelsen har också ansvar för att ha information om hur den interna kontrollen fungerar i Region Skånes majoritetsägda bolag. Allvarligare brott mot eller brister i den interna kontrollen ska rapporteras till regionfullmäktige.